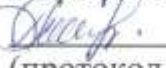

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»**

УХВАЛЕНО
на засіданні Вченої ради
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»
Голова Вченої ради
 Т.О. Губанова
(протокол від 22.08.2018р. № 1)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

 Т.О. Губанова
(наказ від 22.08.2018 р. № 24-н)

СТРАХУВАННЯ

СИЛЛАБУС

освітньо-професійна програма	072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-кваліфікаційний рівень	молодший спеціаліст
форма навчання	денна

Розробник: викладач кафедри фінансів і кредиту
Белік К.О.

Київ 2018

ЗМІСТ

1. Основні характеристики навчальної дисципліни.....	3
2. Вступ.....	4
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Тематика та план лекційних, семінарських занять.....	11
5. Завдання для модульних контрольних робіт, самостійних робіт, тести.....	26
6. Питання на іспит.....	32
7. Система поточного і підсумкового контролю.....	34
8. Список рекомендованих джерел.....	36

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань - 07 **Управління та адміністрування**

Спеціальність - 072 **Фінанси, банківська справа та страхування**

ОКР – **молодший спеціаліст**

Курс - **3**

Кількість кредитів та годин - **5 кредити/150 годин**

Характер дисципліни (нормативна, за вибором) - **нормативна**

Семестр - **5**

Лекції - **34 години**

Лабораторні - **34 годин**

Консультації - **4 години**

Самостійна робота - **78 годин**

Вид контролю - **іспит у 5 семестрі**

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Страхування» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем Молодший спеціаліст *галузі знань* 07 Управління та адміністрування спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Дана дисципліна є нормативною.

Викладається у 5 семестрі 3 курсу в **обсязі – 150 год. (5 кредитів ECTS)** зокрема: *лекції – 34 год., лабораторні 34 год., самостійна робота – 78 год, 4 години консультацій з викладачем*. У курсі передбачено 2 змістових модулі та 2 модульні контрольні роботи. Завершується дисципліна – **іспитом**.

Мета дисципліни – надання знань щодо страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній. Вивчення сутності й ролі страхування, організація розвитку страхового ринку, державного регулювання страхової діяльності; набуття вмінь аналізувати ринок страхових послуг, оцінювати фінансову стійкість страхових компаній.

Завдання – формування базисних знань студентів щодо основ, закономірностей, принципів та особливостей функціонування сучасного ринку страхування.

Структура курсу

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- 1. «Основи страхування».**
- 2. «Особливості основних видів страхування».**

Під час першого змістовного модуля студенти отримають комплекс знань з розвитку та особливостей функціонування страхового ринку, класифікації страхового ринку, специфіки укладення та ведення договорів страхування, державного регулювання страхування, перестрахових операцій.

Другий змістовний модуль присвячений вивченню ринку страхування у сфері: особисте страхування, страхування майна підприємств громадян, страхування відповідальності, фінансам страхових компаній, формуванню страхових резервів визначенню фінансової надійності страхової компанії.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основні поняття та закони сучасної економічної теорії, теорії фінансів та макроекономіки, за допомогою яких аналізується сучасний стан страхового ринку та закономірності окремого випадкового явища.

вміти: мислити аналітично, застосовувати математичні та економічні знання у процесі дослідження страхового ринку та страхових організацій, вміти розв'язувати економічні проблеми, прогнозувати та аналізувати параметри та характеристики різноманітних зрушень у фінансовій та страховій сферах.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівців *напрямку підготовки 6.030508 Фінанси і кредит*. Нормативна навчальна

дисципліна «Страхування» є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Зв'язок з іншими дисциплінами. Навчальна дисципліна «Страхування» є базовою для вивчення таких спеціальних дисциплін як «Фінансово-кредитний ринок», «Страхові послуги», «Страхова статистика», «Страховий маркетинг».

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ теми	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лекції	Практичні	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «Основи страхування»				
1	Економічна сутність страхування і його роль в ринковій економіці	2	2	4
2	Класифікація страхування	2	2	4
3	Поняття ризику. Ризик-менеджмент	2	2	4
4	Методичні підходи щодо розрахунку страхової премії	4	2	6
5	Організація страхової діяльності	2	2	4
6	Державний нагляд за страховою діяльністю	2	2	4
7	Ліцензування страхової діяльності в Україні	2	2	4
8	Правове регулювання страхової діяльності	2	2	4
Модульна контрольна робота 1			2*	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. «Особливості основних видів страхування»				
9	Особисте страхування	2	2	4
10	Майнове страхування	2	2	6
11	Страхування відповідальності	2	2	6
12	Перестрахування	2	4	8
13	Фінанси страхових компаній. Страхові резерви	4	4	10
14	Фінансова надійність страхової компанії	2	2	10
Модульна контрольна робота 2		2		
Всього		34	34	78

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекції – 34 год.

Семінари – 34 год.

Самостійна робота – 78 год.

ТЕМАТИКА ТА ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи. Особисте страхування»

ТЕМА 1. Економічна сутність страхування і його роль у ринковій економіці. – (12 год.)

Історія розвитку страхування в світі та в Україні. Економічна сутність страхування. Категорія страхового захисту. Комерційне і соціальне страхування. Поняття страхового фонду. Організаційні форми страхового фонду: централізований страховий фонд; фонди самострахування; фонди страховиків. Соціально-економічна природа страхового фонду і принципи його формування. Категорія страхування: зв'язок страхування з розвитком ринкових відносин. Місце страхування у фінансовій системі суспільства. Страхування як система перерозподільчих відносин по відшкодуванню збитків. Функції страхування.

Тема 2. Класифікація страхування - 10 год.

Поняття класифікації, її наукове і практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих ризиків, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та ін. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Класифікація за статусом страховика. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян. Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестрахування.

Тема 3. Поняття ризику. Ризик-менеджмент (16 год).

Поняття ризику в страхуванні. Ризик як ймовірносний розподіл результатів діяльності; ризик як ймовірність відхилення фактичних результатів від запланованих; ризик як розподіл ймовірності збитків. Вимір ризиків: середнє очікуване значення, дисперсія, стандартне відхилення, коефіцієнт варіації. Класифікація ризиків. Чисті і спекулятивні ризики; фундаментальні і часткові ризики. Класи ризиків. Ознаки розмежування ризиків, що страхуються. Технічна одиниця страхування. Ризик-менеджмент. Ідентифікація ризику. Вимір ризику. Контроль ризику. Передача ризику (трансфер) від страхувальника до страховика. Критерії страхувальності ризиків: випадковість розподілу збитку; оцінка розподілу збитку; однозначність розподілу; незалежність ризиків, що страхуються, можливість оцінки максимального розміру збитку. Страховий портфель страховика, його характеристики, вплив на ситуацію прийняття рішень.

Тема 4. Методичні підходи щодо розрахунку страхової премії (20 год.)

Сутність і завдання актуарних розрахунків. Показники страхової статистики. Структура страхового тарифу: нетто-премія, навантаження. Особливості калькуляції нетто-премії на основі показників страхової статистики. Страхова (ризикова) надбавка, принципи її розрахунку на основі показників стандартного відхилення і коефіцієнта варіації. Розрахунок нетто-ставки страхового тарифу на основі динамічного ряду показників збитковості страхової суми. Калькуляція навантаження. Класифікація витрат страхової компанії. Прибуток у структурі страхового тарифу. Чинники, що впливають на прибуток страхової компанії, і можливість їх обліку в калькуляції премії.

Тема 5. Організація страхової діяльності (10 год.)

Цивільний кодекс України і Закон України “Про страхування” - про організаційно-правові форми страховиків. Характеристика основних типів страхових організацій: товариство з обмеженою відповідальністю, закрите акціонерне товариство, відкрите акціонерне товариство. Товариство взаємного страхування. Спілки на взаємності (мутуальні товариства) на західному страховому ринку. Умови роботи іноземних страховиків на українському страховому ринку. Страхові агенти і страхові брокери.

Тема 6. Державний нагляд за страховою діяльністю. (8 год.)

Державний нагляд за страховою діяльністю, його необхідність і функції. Права органів нагляду у відношенні страхових компаній. Форми припинення монополістичної діяльності і несумлінної конкуренції на страховому ринку. Державне регулювання страхової діяльності за кордоном.

Тема 7. Ліцензування страхової діяльності в Україні (8 год.)

Ліцензування страхової діяльності. Класифікація видів діяльності, що ліцензуються. Умови одержання ліцензії, вимоги щодо розміру сплаченого статутного капіталу та інших власних засобів. Бізнес-план страхового підприємства. Порядок видачі ліцензії. Обмеження, призупинення і відклик ліцензії на здійснення страхової діяльності.

Тема 8. Правове регулювання страхової діяльності (10 год.)

Юридичні принципи страхування. Страховий інтерес як найважливіший юридичний принцип страхування. Правові основи страхової діяльності в Україні: цивільне право і страхове законодавство. Структура страхового договору й зміст його основних розділів. Шедулярна форма страхового договору. Заява на страхування. Загальні і специфічні питання в заяві на страхування. Умови сплати страхової премії. Терміни дії договору і страхової відповідальності, Пільги. Права й обов'язки сторін у договорі страхування.

Страховий поліс, страховий сертифікат, ковернота. Порядок і умови здійснення страхової виплати. Підстава для відмови в страховій виплаті. Припинення договору страхування й ознаки його недійсності. Умови і порядок поновлення договору по короткострокових видах страхування.

Змістовий модуль 2. «Особливості основних видів страхування»

Тема 9. Особисте страхування (10 год.)

Особисте страхування, його сутність, призначення і види. Страхування життя, страхування від нещасливих випадків, медичне страхування. Страхування життя, його економічне і соціальне значення. Сполучення функцій страхування ризиків і функції накопичення капіталу. Принципи визначення страхової суми і страхового тарифу. Види страхування життя: страхування життя на випадок смерті; страхування на дожиття; змішане страхування життя. Об'єкти страхової відповідальності. Винятки із страхового захисту. Умови виплати страхової суми. Страхування за участю в прибутку страхової компанії. Особливості страхування життя в європейських країнах. Форми реалізації накопительних функцій страхування життя. Аннуїтети. Юніт-трасти і страхові бонди. Рентне страхування. Ритуальне страхування. Пенсійне страхування. Недержавні пенсійні фонди.

Тема 10. Майнове страхування (12 год.)

Принцип відшкодування збитку, оцінка страхової суми. Повне і пропорційне страхування. Поняття подвійного страхування і його наслідки. Власна участь страхувальника в збитку. Форма відшкодування збитку. Правила страхування домашнього майна. Вогневе страхування. Страхове покриття і виняток із страхового захисту. Комплексні поліси страхування особистого майна. Страхування від крадіжок. Особливості страхування майна юридичних осіб. Об'єм страхової відповідальності. Винятки зі страхового захисту. Поняття основного і додаткового договору страхування майна. Пакетні поліси майнового страхування. Страхування фінансових ризиків. Страхування від перерв у виробництві. Оцінка майна, що страхується і визначення страхової суми. Можливості врахування чиннику інфляції в договорах страхування майна. Правила врегулювання збитку і виплати страхового відшкодування в майновому страхуванні. Страхування технічних ризиків.

Тема 11. Страхування відповідальності (14 год.)

Поняття цивільної відповідальності. Соціально-економічна сутність страхування загальногромадянської відповідальності. Страхування відповідальності юридичних і фізичних осіб. Страхування відповідальності в

сфері приватного життя. Комплексні страхові поліси глави сім'ї. Основні види страхування цивільної відповідальності. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності. Страхування договірної відповідальності. Страхування цивільної відповідальності роботодавця. Професійна відповідальність і необхідність її страхування. Страхування відповідальності за якість виробленої продукції. Екологічне страхування, страхування відповідальності підприємств - джерел підвищеної небезпеки. Страхування автогромадянської відповідальності.

Тема 12. Перестраховання (14 год.)

Сутність перестраховання, його роль у забезпеченні гарантій страхового захисту. Співстраховання. Основні терміни перестраховання. Основні методи перестраховання: факультативне й облігаторне. Види перестраховання. Пропорційне перестраховання і відповідні йому види договорів: ексцедентний, квотний, квотно-ексцедентний. Непропорційне перестраховання і відповідні йому види договорів: договір ексцедента збитків; договір ексцедента збитковості. Перестраховальні пули. Ціна перестраховання. Перестраховальна комісія. Тантьема. Депо премій. Фінансове перестраховання. Організація перестраховання в Україні і в світі..

Тема 13. Фінанси страхових компаній. Страхові резерви. (18 год.)

Кошти страхових організацій. Статутний капітал страхових підприємств. Власний і залучений капітал. Фінансовий потенціал страховика. Інвестиційна діяльність страхових компаній. Основні показники господарської діяльності страхової компанії. Доходи страхової компанії. Витрати страхової компанії. Фінансові результати діяльності страхової компанії. Фінансова і статистична звітність страхових організацій. Баланс страхової компанії й оподаткування. План рахунків страхової компанії. Структура балансу страхової компанії. Оподаткування страхових компаній. Страхові резерви. Класифікація резервів. Резерви по страхуванню життя. Технічні резерви. Правила розміщення страхових резервів.

Тема 14. Фінансова надійність страхової компанії (14 год.)

Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Чинники фінансової стійкості страховика. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності. Оцінка і контроль платоспроможності страхової компанії. Поняття платоспроможності та умови її забезпечення. Показники платоспроможності. Показники платоспроможності українських страховиків. Оцінка платоспроможності в країнах Європейського союзу.

Змістовий модуль 1.

Теоретичні основи. Особисте страхування

ТЕМА 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ СТРАХУВАННЯ І ЙОГО РОЛЬ У РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ. – (12 год.)

Лекція 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ СТРАХУВАННЯ І ЙОГО РОЛЬ У РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ.

1. Історія розвитку страхування в світі та в Україні.
2. Економічна сутність страхування.
3. Категорія страхового захисту.
4. Категорія страхування: зв'язок страхування з розвитком ринкових відносин.
5. Місце страхування у фінансовій системі суспільства.
6. Страхування як система перерозподільчих відносин по відшкодуванню збитків. Функції страхування.

Семінар 1. – 2 год.

1. Необхідність страхового захисту. Страховий фонд суспільства як матеріальна основа забезпечення страхового захисту
2. Страхування і його роль в ринковій економіці
3. Витоки страхування та його розвиток
4. Соціальне страхування.

Завдання для самостійної роботи (8 год.)

1. Інтерпретація сутності страхування та його принципів у вітчизняній та зарубіжній літературі.
2. Основні чинники, що зумовлюють зростання ролі страхування в умовах переходу України до ринкової економіки.
3. Самострахування: його переваги та вади, перспективи розвитку.

Контрольні запитання та завдання

1. Дайте визначення поняттю «страховий фонд» та охарактеризуйте принципи його формування.
2. Яке місце займає страхування у фінансовій системі суспільства?
3. Які функції виконує страхування?
4. Визначте учасників на ринку страхування.

Завдання 1. Визначити фактори, які сприяють розвитку страхового ринку в Україні.

Рекомендована література: [1, 6, 9, 10].

Тема 2. Класифікація страхування - 10 год.

Лекція 2. Класифікація страхування - (2 год.)

1. Поняття класифікації, її наукове і практичне значення.
2. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні.
3. Класифікація за об'єктами страхування.
4. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування.
5. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих ризиків, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та ін.
6. Класифікація за формами проведення.

Семінар 2. – 2 год.

1. Необхідність класифікації страхування та її значення. Ознаки класифікації.
2. Класифікація за спеціалізацією страховиків.
3. Класифікація за об'єктами страхування.
4. Класифікація страхування за формами проведення.

Завдання для самостійної роботи (6 год.)

1. Проаналізувати сучасний стан страхового ринку України по загальним видам страхування.
2. Проаналізувати сучасний ринку перестрахування в Україні, визначити основні проблеми.

Контрольні запитання та завдання

1. Які ознаки страхування виділяють в економічній науці?
2. Які існують види страхування?
3. Які види страхування виділяють згідно класифікації за родом небезпеки?
4. Визначте особливості перестрахування.

Завдання 2. Охарактеризуйте галузь майнового страхування в Україні.

Рекомендована література: [2, 3, 12, 20, 22].

Тема 3. Поняття ризику. Ризик-менеджмент. (16 год).

Лекція 3. Поняття ризику. Ризик-менеджмент. (2 год).

1. Поняття ризику в страхуванні.
2. Класифікація ризиків.
3. Ризик-менеджмент.
4. Критерії страхувальності ризиків.

5. Страховий портфель страховика, його характеристики, вплив на ситуацію прийняття рішень.

Семінар 3. - 2 год.

1. Категорії, що використовуються в страхуванні для вимірювання ризику
2. Ризик – менеджмент: поняття, загальна характеристика його складових.
3. Страхування як метод управління ризиками
4. Страховий портфель страховика, його характеристики, вплив на ситуацію прийняття рішень.

Завдання для самостійної роботи (12 год).

1. Ризики в особистому страхуванні та можливість їх страхуванні.
2. Оцінка ризиків у майновому страхуванні.
3. Ризикові обставини і страховий випадок.
4. Специфіка ризиків в особистому страхуванні.
5. Специфіка ризиків у страхуванні відповідальності.
6. Дослідити різноманітні методи оцінки ризику, які використовуються в ризиковому менеджменті на підприємстві (обрати конкретне підприємство).
7. Визначити ризики, що є характерними для: підприємства по виробництву харчової промисловості; торгового підприємства; комерційного банку.

Контрольні запитання та завдання

1. Дайте визначення поняттю ризик-менеджмент.
2. Охарактеризуйте етапи ризик-менеджменту.
3. Визначте специфічні чинники у процесі формування страхового портфеля.

Завдання 3. Визначте специфіку страхування відповідальності в Україні.

Рекомендована література: [7, 8, 13, 22, 23].

Тема 4. Методичні підходи щодо розрахунку страхової премії (20 год.)

Лекція 4. Методичні підходи щодо розрахунку страхової премії (4 год.)

1. Сутність і завдання актуарних розрахунків.
2. Показники страхової статистики.
3. Структура страхового тарифу.
4. Особливості калькуляції нетто-премії на основі показників страхової статистики.
5. Страхова (ризикова) надбавка, принципи її розрахунку на основі показників стандартного відхилення і коефіцієнта варіації.
6. Класифікація витрат страхової компанії.

7. Прибуток у структурі страхового тарифу.

Семінар 4. - 2 год.

1. Страхова (ризикова) надбавка, принципи її розрахунку на основі показників стандартного відхилення і коефіцієнта варіації.
2. Розрахунок нетто-ставки страхового тарифу на основі динамічного ряду показників збитковості страхової суми.
3. Класифікація витрат страхової компанії.
4. Чинники, що впливають на прибуток страхової компанії, і можливість їх обліку в калькуляції премії.

Завдання для самостійної роботи (14 год.)

1. Страхова послуга як специфічний товар.
2. Ціна страхової послуги.
3. Структура страхової премії і загальні підходи до її розрахунку.
4. Особливості розрахунку страхових премій.
5. Класифікація видів страхування з точки зору особливостей розрахунку нетто-ставок.
6. Актуарні розрахунки.
7. Визначити в чому полягають особливості визначення ціни страхової послуги.
8. Як записати вихідну нерівність для розрахунку нетто-премії?
9. Що таке "гарантія безпеки"?
10. Дослідити, які категорії видів страхування можна відокремити з точки зору особливостей розрахунку тарифних ставок.

Контрольні запитання та завдання

1. Визначте структуру страхового тарифу.
2. Що таке страхова надбавка?
3. Які існують принципи обчислення тарифних ставок?
4. Що таке страховий ануїтет?

Завдання 4. Визначити особливості розрахунку страхової премії в Україні.

Рекомендована література: [6, 7, 8, 11, 17, 18].

Тема 5. Організація страхової діяльності (10 год.)

Лекція 5. Організація страхової діяльності (2 год.)

1. Цивільний кодекс України і Закон України “Про страхування” - про організаційно-правові форми страховиків.
2. Характеристика основних типів страхових організацій.
3. Товариство взаємного страхування. Спілки на взаємності (мутуальне товариство) на західному страховому ринку.

4. Умови роботи іноземних страховиків на українському страховому ринку. Страхові агенти і страхові брокери.

Семінар 5. - 2 год.

1. Цивільний кодекс України і Закон України «Про страхування» - про організаційно-правові форми страховиків.
2. Страхова компанія як необхідний суб'єкт страхового ринку.
3. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній.
4. Ресурси страхової компанії.
5. Структура страхової компанії та управління нею.

Завдання для самостійної роботи (6 год.)

1. Історія виникнення та розвитку страхових організацій.
2. Особливості рейтингування страхових компаній.
3. Особливості діяльності товариств взаємного страхування.
4. Організація діяльності корпорації страховиків Ллойд.

Контрольні запитання та завдання

1. Якими можуть бути страхові компанії за формою власності?
2. За якими принципами будується структура управління страховою компанією?
3. Визначте етапи вдосконалення організаційної структури страхової компанії.
4. Проаналізуйте особливості діяльності корпорації страховиків Ллойд.

Завдання 5. Дослідіть рейтинги страхових компаній України.

Рекомендована література: [1, 2, 3, 6, 10, 14, 16, 20].

Тема 6. Державний нагляд за страховою діяльністю. (8 год.)

Лекція 6. Державний нагляд за страховою діяльністю. (2 год.)

1. Державний нагляд за страховою діяльністю, його необхідність і функції.
2. Права органів нагляду у відношенні страхових компаній.
3. Форми припинення монополістичної діяльності і несумлінної конкуренції на страховому ринку.
4. Державне регулювання страхової діяльності за кордоном.

Семінар 6. - 2 год.

1. Необхідність, зміст та значення державного регулювання страхової діяльності.
2. Правове забезпечення страхової діяльності.

3. Функції та завдання органів державного нагляду і контролю на страховому ринку.
4. Практика державного регулювання в світі.

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

1. Зробіть порівняльний аналіз особливостей досвіду державного регулювання в Україні та в світі.

Контрольні запитання та завдання

1. Який державний орган є основним органом нагляду на страховому ринку України?
2. Які функції виконує орган нагляду на страховому ринку України?
3. Які основні права органу страхового нагляду визначено у Законі України «Про страхування»?
4. Визначте основні напрями вдосконалення державної політики в галузі страхування.

Завдання 6. Визначте функції державного органу нагляду на страховому ринку України.

Рекомендована література: [1, 2, 3, 6, 20].

Тема 7. Ліцензування страхової діяльності в Україні (8 год.)

Лекція 7. Ліцензування страхової діяльності в Україні (2 год.)

1. Ліцензування страхової діяльності.
2. Класифікація видів діяльності, що ліцензуються.
3. Умови одержання ліцензії, вимоги щодо розміру сплаченого статутного капіталу та інших власних засобів.
4. Бізнес-план страхового підприємства.
5. Порядок видачі ліцензії. Обмеження, призупинення і відклик ліцензії на здійснення страхової діяльності.

Семинар 7. - 2 год.

1. Правове забезпечення порядку ліцензування страхової діяльності в Україні.
2. Ліцензування страхової діяльності в країнах Європейського співтовариства.

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

1. Зробіть порівняльний аналіз особливостей умов ліцензування страхової діяльності в Україні та світі.

Контрольні запитання та завдання

1. Поясніть причини необхідності процесу ліцензування страхової діяльності.
2. Які умови висуваються до розміру статутного капіталу страховика в Україні?
3. Зробіть порівняльний аналіз порядку ліцензування страхової діяльності в Україні та країнах ЄС.

Завдання 7. Особливості ліцензування страхових компаній в Україні.

Рекомендована література: [1, 2, 6, 14, 21].

Тема 8. Правове регулювання страхової діяльності (10 год.)

Лекція 8. Правове регулювання страхової діяльності (2 год.)

1. Юридичні принципи страхування.
2. Страховий інтерес як найважливіший юридичний принцип страхування.
3. Структура страхового договору й зміст його основних розділів.
4. Умови сплати страхової премії. Терміни дії договору і страхової відповідальності.
5. Страховий поліс, страховий сертифікат, ковернота.
6. Припинення договору страхування й ознаки його недійсності. Умови і порядок поновлення договору по короткострокових видах страхування.

Семинар 8. - 2 год.

1. Заява на страхування. Загальні і специфічні питання в заяві на страхування. У
2. Умови сплати страхової премії.
3. Терміни дії договору і страхової відповідальності.
4. Пільги. Права й обов'язки сторін у договорі страхування.
5. Страховий поліс, страховий сертифікат, ковернота.
6. Порядок і умови здійснення страхової виплати. Підстава для відмови в страховій виплаті.

Завдання для самостійної роботи (6 год.)

1. Права і обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання.
2. Процедура підготовки і укладання договору страхування.
3. Вирішення спорів і припинення дії договорів страхування

Контрольні запитання та завдання

1. Визначте що таке страховий інтерес.
2. Які вимоги до укладання договору страхування?
3. Яка існує різниця між страховим полісом, страховим сертифікатом та ковернотою?

Завдання 8. Зазначте вимоги до укладання договорів страхування в Україні.

Рекомендована література: [1, 6, 18, 20].

Змістовий модуль 2. «Особливості основних видів страхування»

Тема 9. Особисте страхування (10 год.)

Лекція 9. Особисте страхування (2 год.)

1. Особисте страхування, його сутність, призначення і види.
2. Страхування життя, його економічне і соціальне значення.
3. Принципи визначення страхової суми і страхового тарифу. Види страхування життя: страхування життя на випадок смерті; страхування на дожиття; змішане страхування життя.
4. Об'єкти страхової відповідальності.
5. Винятки із страхового захисту. Умови виплати страхової суми. Страхування за участю в прибутку страхової компанії.
6. Особливості страхування життя в європейських країнах. Форми реалізації накопительних функцій страхування життя.

Семінар 9. - 2 год.

1. Страхування життя. його економічне і соціальне значення. Сполучення функцій страхування ризиків і функції накопичення капіталу.
2. Види страхування життя: страхування життя на випадок смерті; страхування на дожиття; змішане страхування життя.
3. Об'єкти страхової відповідальності. Винятки із страхового захисту. Умови виплати страхової суми.
4. Види страхування від нещасних випадків.
5. Специфіка і форми медичного страхування.

Завдання для самостійної роботи (6 год.)

1. Дослідити як відібрати ризики страхування життя, дати характеристику можливостям їх прояву.
2. Які форми і за якими критеріями прийнято відокремлювати в страхуванні життя?
3. Пояснити принципову різницю між інвестиційними договорами страхування життя і договорами з начисленням бонусів.

4. Пояснити принципову різницю між інвестиційними договорами страхування життя і договорами з начисленням бонусів.
5. Дослідити проблеми розвитку особистого страхування в Україні та шляхи їх вирішення.
6. Обов'язкове медичне страхування: “за” і “проти”.

Контрольні запитання та завдання

1. Визначте зміст поняття особисте страхування.
2. Проаналізуйте стан розвитку медичного страхування в Україні.

Завдання 9. Ринок страхування життя в Україні.

Рекомендована література: [1, 3, 6, 12, 20, 24].

Тема 10. Майнове страхування (12 год.)

Лекція 10. Майнове страхування (2 год.)

1. Принцип відшкодування збитку, оцінка страхової суми.
2. повне і пропорційне страхування.
3. Форма відшкодування збитку.
4. Страхове покриття і виняток із страхового захисту.
5. Особливості страхування майна юридичних осіб.
6. Поняття основного і додаткового договору страхування майна. Пакетні поліси майнового страхування.

Семинар 10. - 2 год.

1. Принцип відшкодування збитку, оцінка страхової суми. Повне і пропорційне страхування. Поняття подвійного страхування і його наслідки. Власна участь страхувальника в збитку. Форма відшкодування збитку.
2. Правила страхування домашнього майна. Вогневе страхування. Страхове покриття і виняток із страхового захисту. Комплексні поліси страхування особистого майна. Страхування від крадіжок.
3. Особливості страхування майна юридичних осіб. Об'єм страхової відповідальності. Винятки зі страхового захисту. Поняття основного і додаткового договору страхування майна. Пакетні поліси майнового страхування. Страхування фінансових ризиків. Страхування від перерв у виробництві.
4. Оцінка майна, що страхується і визначення страхової суми. Можливості врахування чиннику інфляції в договорах страхування майна. Правила врегулювання збитку і виплати страхового відшкодування в майновому страхуванні.
5. Страхування технічних ризиків.

Завдання для самостійної роботи (8 год.)

1. Дослідити: формування страхового інтересу суб'єктів підприємництва за умов ринкової економіки.
2. Досвід зарубіжних країн у страхуванні майна юридичних осіб.
3. Страхування виставок
4. Можливості відстежування інфляції у майнових видах страхування.
5. Які фактори спричиняють швидкий розвиток страхування відповідальності?
6. Які умови повинні бути наявними для пред'явлення претензій по страхуванню відповідальності?
7. З якою метою слід страхувати відповідальність в сфері приватного життя?
8. Які ризики, як правило, страхуються за полісом відповідальності підприємства?

Контрольні запитання та завдання

1. Проаналізуйте стан майнового страхування в Україні.
2. Проаналізуйте стан страхування відповідальності в Україні.

Завдання 10. Зазначте особливості страхування технічних ризиків в Україні.

Рекомендована література: [2, 3, 12, 20, 22].

Тема 11. Страхування відповідальності (14 год.)**Лекція 11. Страхування відповідальності (2 год.)**

1. Поняття цивільної відповідальності.
2. Соціально-економічна сутність страхування загальногромадянської відповідальності.
3. Страхування відповідальності юридичних і фізичних осіб.
4. Основні види страхування цивільної відповідальності.
5. Професійна відповідальність і необхідність її страхування.
6. Екологічне страхування, страхування відповідальності підприємств - джерел підвищеної небезпеки.

Семинар 11. - 2 год.

1. Основні види страхування цивільної відповідальності. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності. Страхування договірної відповідальності.
2. Страхування цивільної відповідальності роботодавця. Професійна відповідальність і необхідність її страхування.
3. Страхування відповідальності за якість виробленої продукції.
4. Екологічне страхування, страхування відповідальності підприємств - джерел підвищеної небезпеки.

5. Страхування відповідальності власників автотранспортних засобів.

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

1. Страхування відповідальності в Україні: стан та перспективи розвитку.
2. Витоки страхування відповідальності.
3. Зарубіжний досвід страхування відповідальності і можливості його застосування в Україні.
3. Які умови повинні бути наявні для пред'явлення претензій по страхуванню відповідальності?
4. З якою метою слід страхувати відповідальність в сфері приватного життя?

Контрольні запитання та завдання

1. Визначте соціально-економічну сутність страхування життя в Україні.
2. Охарактеризуйте ринок автотранспортного страхування в Україні.

Завдання 11. Дослідити ринок страхування відповідальності в Україні.

Рекомендована література: [1, 6, 21, 24].

Тема 12. Перестрахування (14 год.)

Лекція 12. Перестрахування (2 год.)

1. Сутність перестрахування, його роль у забезпеченні гарантій страхового захисту.
2. Співстрахування
3. Основні методи перестрахування: факультативне й облігаторне.
4. Види перестрахування.
5. Перестраховальні пули. Ціна перестрахування.
6. Організація перестрахування в Україні і в світі..

Семинар 12. - 4 год.

1. Необхідність, сутність і принципи перестрахування.
2. Співстрахування і механізм його застосування.
3. Методи перестрахування.
4. Пропорційна форми перестрахування. Види договорів пропорційного перестрахування.
5. Непропорційна форма перестрахування. Види договорів непропорційного перестрахування.

Завдання для самостійної роботи (8 год.)

1. Особливості перестрахування ризиків у нерезидентів.

2. Співстрахування та механізм його дії.
3. Перестраховування як чинник збільшення місткості вітчизняного страхового ринку.
4. Тенденції розвитку вітчизняного ринку перестраховування.
5. Шляхи збільшення місткості страхового ринку України.
6. Вплив перестраховування на цей процес.
7. Державне регулювання перестраховальної діяльності.

Контрольні запитання та завдання

1. Що таке перестраховування?
2. Які виділяють види перестраховування?
3. Визначте особливості перестрахового ринку країн ЄС.

Завдання 12. Дослідити ринок перестраховування в Україні.

Рекомендована література: [2, 6, 14, 19, 23].

Тема 13. Фінанси страхових компаній. Страхові резерви. (18 год.)

Лекція 13. Фінанси страхових компаній. Страхові резерви. (4 год.)

1. Кошти страхових організацій.
2. Статутний капітал страхових підприємств. Власний і залучений капітал.
3. Фінансовий потенціал страховика.
4. Інвестиційна діяльність страхових компаній.
5. Фінансові результати діяльності страхової компанії. Фінансова і статистична звітність страхових організацій.
6. Оподаткування страхових компаній.
7. Страхові резерви. Класифікація резервів

Семинар 13. - 4 год.

1. Страхування як вид підприємницької діяльності
2. Доходи страхової компанії.
3. Зароблена страхова премія та її визначення.
4. Витрати страхової компанії. Склад витрат на проведення страхування.
5. Прибуток страховика та його оподаткування.

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

1. Характеристика основних показників діяльності страхових компаній України за 3—5 попередніх років.
2. Прибуток страховика і чинники його зростання.
3. Система оподаткування страхових компаній в Україні.

4. Відмінності у визначенні доходів від страхової діяльності згідно із Законом України “Про страхування” і Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств” (остання редакція).

Контрольні запитання та завдання

1. Що таке фінансовий потенціал страхової компанії?
2. Особливості інвестиційної діяльності страхової компанії.
3. Як розраховуються технічні резерви страхової компанії?

Завдання 13. Визначте вплив рівня розвитку інвестиційної діяльності страховика на його фінансовий стан.

Рекомендована література: [1, 2, 6, 16, 20, 22].

Тема 14. Фінансова надійність страхової компанії (14 год.)

Лекція 14. Фінансова надійність страхової компанії (2 год.)

1. Поняття фінансової надійності страховика та її значення.
2. Чинники фінансової стійкості страховика.
3. Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності.
4. Оцінка і контроль платоспроможності страхової компанії.
5. Поняття платоспроможності та умови її забезпечення.
6. Показники платоспроможності.

Семінар 14. - 2 год.

1. Поняття фінансової надійності страхової компанії та чинники її забезпечення.
2. Місце та роль страхових резервів у забезпеченні фінансової надійності страховика. Інвестиційна політика страховика.
3. Тарифна політика страховика.
4. Роль перестраховання у забезпеченні фінансової надійності страхових операцій.
5. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

1. Зарубіжний досвід формування страхових резервів.
2. Платоспроможність страхової компанії.
3. Показники фінансової надійності страховика.
4. Удосконалення системи технічних резервів страховиків України.

Контрольні запитання та завдання

1. Визначте вплив інвестиційної політики страховика на його фінансову надійність.
2. Яким чином можливо визначити рівень платоспроможності страховика?

Завдання 14. Дослідіть рівень фінансової надійності конкретного страховика.

Рекомендована література: [7, 9, 17, 18, 22].

ЗАВДАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ, САМОСТІЙНИХ РОБІТ, ТЕСТИ

Типове завдання модульної контрольної роботи № 1

Тестове завдання

- 1. До сукупного страхового фонду суспільства належать:**
 - а) амортизаційні фонди;
 - б) централізовані резервні фонди держави;
 - в) фонди, створені методом страхування;
 - г) всі відповіді вірні.
- 2. Оцінювання ризиків у ризик-менеджменті різними методами це:**
 - а) кваліфікація;
 - б) квантифікація;
 - в) уніфікація;
 - г) диверсифікація.
- 3. Франшиза може бути виражена у:**
 - а) вигляді перної грошової суми;
 - б) відсотках до всієї страхової суми;
 - в) відсотках до страхового відшкодування;
 - г) вірні відповіді а) та б)
- 4. Цедентом при перестрахованні є:**
 - а) страховик, що приймає на себе частину відповідальності;
 - б) страховик, що передає частину відповідальності;
 - в) страхувальник, який страхує ризик.
- 5. До функцій страхування відносять:**
 - а) ризиковану;
 - б) аналітичну;
 - в) інвестування коштів;
 - г) управлінську.
- 6. В історичну класифікацію страхування покладено:**
 - а) час виникнення окремих видів страхування;
 - б) об'єкт страхування;
 - в) форма проведення страхування;
 - г) етапи розвитку страхової справи.
- 7. Договори загального страхування призначені для:**
 - а) отримання інвестиційного доходу;
 - б) компенсації збитків внаслідок страхових подій;
 - в) вірні відповіді а) та б)
- 8. До страхування життя не відносять:**
 - а) страхування пенсій;
 - б) страхування дітей;
 - в) весільне страхування;

г) страхування пасажирів.

9. Система першого ризику передбачас:

- а) повне відшкодування збитків, але в межах страхової суми;
- б) повне відшкодування збитків незважаючи на межі страхової суми;
- в) відшкодовується різниця між заздалегідь обумовленою границею і фактичним рівнем доходів;
- г) відшкодовується лише певна (визначена) сума.

10. В яких з наведених нижче варіантах відповідей найповніше розкривається зміст категорії страхового захисту?

- а) здійснення запобіжних заходів щодо зменшення страхового ризику;
- б) фінансова допомога юридичним і фізичним особам при настанні страхової події;
- в) грошова компенсація, яку може отримати юридична або фізична особа при настанні страхової події;
- г) нагромадження та розподіл грошових ресурсів для здійснення заходів щодо зменшення негативного впливу ризиків і відшкодування збитків.

11. Які риси безпосередньо характеризують „великі” ризики?

- а) ймовірність настання;
- б) територія, що охоплена ризиком;
- в) охоплена ризиком галузь господарської діяльності;
- г) вид стихійного явища.

12. Найбільш доцільно для страхової компанії приймати на страхування ризики, варіація по яких складає:

- а) 15-20%;
- б) 5-10%;
- в) 25-50%;
- г) 30-40%.

13. Коли в страхуванні проводиться мінімізація ризику?

- а) на кожному етапі процесу страхування;
- б) під час визначення розміру покриття;
- в) під час укладання страхової угоди;
- г) при суброгації.

14. Яка ймовірність розраховується як відношення кількості ситуацій, за яких випадкова подія настала, до загальної кількості ситуацій?

- а) апіорна;
- б) апостеріорна;
- в) естиматична;
- г) експертна.

15. Страховий ризик як об'єктивно-економічна категорія має своїм наслідком:

- а) збиток;
- б) втрату прибутку;

- в) збиток, прибуток, втрату очікуваної економічної корисності;
- г) прямі втрати, втрату очікуваної економічної корисності.

16. За носіями ризику поділяють на...

- а) особисті і набуті;
- б) майнові, природні і особисті;
- в) майнові і особисті;
- г) вірна відповідь відсутня.

17. Катастрофічні ризики – це ризики, що...

- а) означають можливість появи події, котра завдє великих збитків, які значно перевищують середній рівень збитків від однакових за походженням ризиків;
- б) генеруються в найбільш ризикогенних галузях господарської діяльності;
- в) означають загрозу появи численних негативних наслідків однієї події;
- г) вірна відповідь відсутня.

18. Які заходи є етапами ризик-менеджменту в страхуванні?

- а) самофінансування;
- б) уникнення;
- в) страхування;
- г) контроль.

19. Ризики, що характеризуються найвищою частотою настання та незначним розміром збитку, називаються...

- а) середні ризики;
- б) звичайні ризики;
- в) поточні ризики;
- г) малі ризики.

20. Критеріями страхувальності ризиків є критерії:

- а) однозначності;
- б) випадковості;
- в) розміру;
- г) усі відповіді вірні.

Задача

Оцінити доцільність інвестування коштів в об'єкти нерухомості А та В, за умови, що на ринку нерухомості може виникнути лише дві господарські ситуації, про які відома наступна інформація:

- ймовірність виникнення I ситуації становить 0,3
- ймовірність виникнення II ситуації становить 0,7

При настанні першої ситуації:

Нерухомість А дорожчає на 25%

Нерухомість В дорожчає на 30%

При настанні другої ситуації:

Нерухомість А дорожчає на 20%

Нерухомість В дешевшає на 3%

Обґрунтувати доцільність залучення коштів для таких інвестиційних проектів під 15% річних.

Категорії

1. Об'єкт страхування
2. Критерії страхувальності ризиків
3. Співстрахування
4. Аверсія ризику
5. Франшиза

Типове завдання модульної контрольної роботи № 2

Тестове завдання

1. До принципів страхування не відносять:
 - a) конкурентність;
 - b) страховий ризик;
 - c) відшкодування збитків;
 - d) франшиза.
2. Принцип страхового інтересу впливає з:
 - a) права власності або володіння тим чи іншим об'єктом;
 - b) інтересу отримати прибуток;
 - c) отримання певних доходів у разі втрати годувальника;
 - d) всі відповіді вірні.
3. Франшиза – це:
 - a) визначена договором страхування частина збитків, яка в разі страхового випадку не підлягає відшкодуванню страховиком;
 - b) визначена договором страхування частина збитків, яка в разі страхового випадку не підлягає відшкодуванню страхувальником;
 - c) визначена у вигляді певної грошової суми або у відсотках до всієї страхової суми;
 - d) вірна відповідь а) та c);
4. Безумовна франшиза частіше використовується в:
 - a) майновому страхуванні;
 - b) особистому страхуванні;
 - c) страхуванні відповідальності.
5. Страхові відшкодування можуть здійснюватися за допомогою:
 - a) перерахуванням належних коштів на рахунок страхувальника;

- b) оплатою витрат на ремонт пошкодженого страхового об'єкта;
 - c) відновленням об'єкта;
 - d) всі відповіді вірні.
6. Страхові відшкодування не повинні приносити:
- a) прибуток страхувальникові;
 - b) збиток страхувальникові;
 - c) прибуток страховику.
7. Принцип суброгації – це:
- a) страхування об'єкта за одним спільним договором кількома страховиками;
 - b) це право страховика звернутися до інших страховиків, які за проданими полісами несуть відповідальність перед одним і тим самим конкретним страхувальником;
 - c) це передання страхувальником страховикові права на стягнення заподіяної шкоди з третіх (винних) осіб.
8. Згідно із Законом України "Про страхування" страховик може укласти страховий договір на суму, що не перевищує% сплаченого статутного фонду і сформованих страхових резервів?
- a) 10%;
 - b) 15%;
 - c) 20%;
 - d) 25%.
9. Принцип перестрахування передбачає:
- a) страхування об'єкта за одним спільним договором кількома страховиками;
 - b) страхування одним страховиком на визначених договором умовах ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у іншого страховика;
 - c) територіальне та галузеве розосередження взятих на страхування ризиків.
10. Класифікація страхування за юридичними ознаками передбачає виокремлення:
- a) рід небезпеки;
 - b) об'єкт страхування;
 - c) час виникнення окремих видів страхування;
 - d) форми організації страховика.
11. За галузями страхування поділяється на:
- a) обов'язкове і добровільне;
 - b) майнове, особисте, відповідальності ;
 - c) страхування життя та страхування фінансових ризиків;
12. Вид страхування для якого не потрібна державна ліцензія це:
- a) страхування вантажів та багажу;
 - b) страхування автомобілів;
 - c) страхування кредитів;

- d) страхування дітей до повноліття;
13. Які з перелічених видів страхування згідно із Законом України "Про страхування" є добровільними?
- a) страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів;
 - b) страхування фінансових ризиків;
 - c) страхування цивільної відповідальності суб'єктів космічної діяльності;
 - d) страхування відповідальності морського судновласника;
14. Особисте страхування охоплює види страхування, які забезпечують страховий захист:
- a) життя та здоров'я громадян;
 - b) відповідальності роботодавця перед персоналом;
 - c) домашнього майна громадян.
15. На вірогідність настання яких страхових випадків впливають такі фактори, як марка транспортного засобу та термін його експлуатації, наявність протиугінних пристроїв, місце зберігання транспортного засобу?
- a) на настання стихійних лих;
 - b) на протиправні дії третіх осіб;
 - c) на настання дорожньо-транспортної пригоди;
 - d) усі варіанти правильні.
16. Що є об'єктом страхування наземного транспорту?
- a) водій та пасажир цього застрахованого транспортного засобу;
 - b) цивільна відповідальність власника цього застрахованого транспортного засобу;
 - c) видатки, що є наслідками дорожньо-транспортної пригоди, а саме: штраф, оплата орендованого автомобіля, проживання в готелі, втрата прибутку, моральні збитки, видатки на відрядження тощо;
 - d) немає правильної відповіді;
17. Страхування життя не охоплює такий вид страхування як:
- a) змішане страхування життя;
 - b) страхування життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної медицини;
 - c) довічне страхування.
18. До страхового випадку за змішаного страхування життя не відносять:
- a) вступ до шлюбу;
 - b) дожиття до закінчення строку страхування;
 - c) смерть протягом дії договору страхування.
19. Таблиця смертності не може складатися на основі:
- a) показників статистичного обліку населення у країні;
 - b) матеріалів самої страхової компанії;
 - c) матеріалів зарубіжних страхових компаній.
20. Після закінчення договору змішаного страхування життя страхувальник одержує:
- a) страхову суму;

- b) викупну суму;
- c) страхове відшкодування.

Задача

Автотранспортне підприємство заключило договір страхування транспортного засобу (ТЗ). В договорі страхування ТЗ в пункті «страхове відшкодування» визначений наступний порядок виплати страхового відшкодування у випадку загибелі транспортного засобу:

- при загибелі транспортного засобу, виплата страхового відшкодування проводиться в межах страхової суми, з урахуванням зносу застрахованого ТЗ, за період дії договору страхування. Знос враховується незалежно від зміни пробігу ТЗ з початку дії договору.

Знос ТЗ вираховується наступним чином:

- на день укладання договору страхування знос ТЗ становить 24%;
- за перший місяць дії договору страхування - 6%;
- за другий місяць - 3%;
- за кожний наступний місяць - 1.5%.

Використавши данні з таблиці, визначити суму страхового відшкодування при загибелі ТЗ з урахуванням вказаних вище умов.

S	Страхова сума (USD)	88000
t	Строк від початку дії договору (міс.)	9
	Вартість залишків (деталей) знищеного ТЗ (USD)	12000

ПИТАННЯ НА ІСПИТ

1. Необхідність та форми страхового захисту
2. Класифікація ризиків
3. Витоки страхування
4. Поняття, зміст та основні вимоги до страхових договорів
5. Сутність та функції страхування
6. Системи страхового забезпечення в майновому страхуванні
7. Функції створення та використання страхових резервів
8. Поняття та види ризиків
9. Функція заощадження коштів
10. Аквізиція
11. Превентивна функція страхування
12. Страховий платіж - основа формування страхового фонду
13. Принципи страхування
14. Франшиза: суть і значення
15. Суброгація
16. Особливості диференціації тарифних ставок
17. Контрибуція в страхуванні
18. Співстрахування та перестрахування
19. Витрати на ведення страхової справи як складова тарифної ставки
20. Диверсифікація в страхуванні
21. Методика розрахунку тарифної ставки
22. Роль страхування в період переходу до ринкової економіки
23. Брутто - і нетто - тарифні ставки: загальна характеристика
24. Складові сукупного фонду страхового захисту
25. Тарифна ставка та її складові
26. Поняття класифікації страхування і її значення
27. Класифікація страхування за економічними ознаками
28. Проблеми та напрямки вдосконалення державної політики в галузі страхування
29. Класифікація страхування за юридичною ознакою
30. Завдання та функції органу державного нагляду за страховою діяльністю
31. Класифікація страхування за об'єктами
32. Правове забезпечення страхування
33. Обов'язкове та добровільне страхування - два сегменти ринку страхових послуг
34. Порядок вирішення спорів та припинення дії договору страхування
35. Ринок особистого страхування
36. Процедура підготовки та укладання договору страхування
37. Ринок майнового страхування
38. Права та обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання
39. Ринок страхування відповідальності
40. Основні фактори підвищення ефективності реалізації страхових послуг
41. Страхове забезпечення за послугами особистого страхування

42. Зміст страхового продукту
43. Класифікація ризиків як об'єктів для страхових послуг
44. Об'єднання страхових та їх функції
45. Ризик - менеджмент та страхування
46. Види страхових компаній та порядок їх створення
47. Страховий ринок України: стан та проблеми розвитку
48. Критерії страхувальності ризиків
49. Характеристика категорій, які вимірюють ступінь ризику
50. Закон України «Про страхування»
51. Страховий ринок: сутність та структура
52. Страховики як суб'єкт ринку страхових послуг
53. Інфраструктура ринку страхових послуг
54. Ринкові господарчі форми управління ринком страхових послуг
55. Особливості оподаткування страхових операцій
56. Основні шляхи продажу страхових послуг
57. Тенденції розвитку страхових ринків
58. Теорія актуарних розрахунків - історичний аспект
59. Актуарні розрахунки: зміст, завдання, класифікація
60. Методологія актуарних розрахунків
61. Обчислення нетто-тарифу
62. Показники страхової статистики
63. Показник збитковості страхової суми - основа тарифної ставки
64. Особливості обчислення страхових премій
65. Структура страхового внеску
66. Таблиці смертності в страхуванні
67. Основні показники таблиць смертності

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 - 8, а у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 9 - 16. Обов'язковим для іспиту є виконання модульних контрольних робіт за змістовними модулями; виконання індивідуального завдання.

Оцінювання за формами контролю:

	ЗМ1		ЗМ2	
	Min. – 19 балів	Max. – 30 балів	Min. – 19 балів	Max. – 30 балів
Усна відповідь	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5
Доповнення	„1” x 1 = 1	„2” x 1 = 2	„1” x 1 = 1	„2” x 1 = 2
Розв'язок задач	„3” x 1 = 3	„4” x 1 = 4	„3” x 1 = 3	„4” x 1 = 4
Тестові завдання	„0,2” x 10 = 2	„0,2” x 10 = 2	„0,2” x 10 = 2	„0,2” x 10 = 2
Індивідуальне завдання	„5” x 1 = 5	„7” x 1 = 7	„5” x 1 = 5	„7” x 1 = 7
Модульна контрольна робота 1	„5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10		
Модульна контрольна робота 2			„5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10

„3” – мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент.
¹ – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.
 * – усі модульні контрольні роботи (МКР) мають розрахунково-аналітичний характер.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 60 балів, але рекомендований мінімум для отримання допуску є 40*, для одержання іспиту обов'язково потрібно виконати завдання та відпрацювати теми ЗМ 1 і ЗМ 2.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі МКР здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 31 жовтня 2010 року.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	19	19	22	60
Максимум	30	30	40	100

При цьому, кількість балів:

- **1-34** відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;
- **35-59** відповідає оцінці «незадовільно» з можливістю повторного складання;
- **60-64** відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);
- **65-74** відповідає оцінці «задовільно»;
- **75 - 84** відповідає оцінці «добре»;
- **85 - 89** відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);
- **90 - 100** відповідає оцінці «відмінно».

Шкала відповідності

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	не задовільно
1 – 34		

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Закон України "Про страхування" в редакції закону N 2921-III від 10.01.2002 // www.rada.gov.ua
2. Страхування: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
3. Страхування: Підручник / Керівник автор, колективу і наук. ред. С.С. Осадець. — К.: КНЕУ, 2002.

Додаткова література:

1. Повітряний кодекс України // // www.rada.gov.ua
2. Цивільний кодекс України // www.rada.gov.ua
3. Закон України "Про господарські товариства" // www.rada.gov.ua
4. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками" // www.rada.gov.ua
5. Постанова Кабінету Міністрів України "Положення про порядок здійснення операцій з перестрахування" // www.rada.gov.ua
6. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Страхова справа. — К.: Знання, 2003.
7. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Страхование: Учебник. — СПб.: Питер, 2002. — 250 с.
8. Василюшин Р.Д., Кашенко О.Л., Борисова В.А. Економічні основи страхування. — Суми: Довкілля, 2001. — 412 с.
9. Внукова Н. Н. Практика страхового бізнесу. - К.: Либра, 2004. - 75 с.
10. Внукова Н. М. Страхування: Навч.-метод. посібник. – Харків: Бурун Книга, 2004. – 371с.
11. Внукова Н.М. Страхування: теорія і практика. Навчально-методичний посібник / Внукова Н.М., Успенко В.І., Временко Л.В. та ін. – Харків: Бурун Книга. – 2003.
12. Клапків М.С., Клапків Ю.М., Витоки національного страхового ринку України. – Тернопіль: Вид-во «Карт-бланш», 2003. – 314 с.
13. Кривошлик Т.Д. Самострахування і страхування майнових ризиків громадян // Фінанси України. – 2000. - №9. – С.104 - 110.
14. Мачуський В.В. Правові основи страхування: Навч. посіб. / Київський національний економічний ун-т. — К.: КНЕУ, 2003. — 302 с.

15. Михайлова К. Огляд майнового страхування //Страхова справа №4(32)2008. – ст. 40-51.
16. Мних Є. В. Страхування в Україні: сучасна теорія і практика. – Знання України, 2008. – 284с.
17. Огаренко О.В. Методологічні засади оцінки фінансового стану страховика.// Економіка: проблеми теорії і практики. -2001. -№111.
18. Сплетухов Ю. Страхование рисков, связанных с предпринимательской деятельностью // Фин. бизнес. — 2002 — №12.
19. Філонюк О. Огляд глобального ринку перестраховування //Страхова справа №2(34)2009. – ст. 30-43;
20. Фурман В.М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 296 с
21. Фурман В. Особливості формування страхових ринків країн з перехідною економікою // Економіст. – 2005. - №8.
22. Шахов В.В. Страхование.-М.:ЮНИТИ,Страховой полис, 1999.
23. Экономика страхования и перестрахования.- М.:Анkil, 2000.
24. <http://www.dfp.gov.ua> // офіційний сайт Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України